

PLANIRANJE PRORAČUNA PREMA PROGRAMIMA I UČINCIMA (PPB):

Preliminarni rezultati Ankete zemalja članica PEMPAL-a za 2024.

Plenarna sjednica BCOP-a za 2024., Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 16. i 17. travnja/aprila 2024.

Naida Čaršimamović Vukotić, članica Stručnog tima BCOP-a PEMPAL-a Svjetske banke

Pregled prezentacije

- I. Osnovne informacije i proces Ankete**
- II. Preliminarni ključni zbirni rezultati Ankete**
 - Provedba praksi PPB-a
 - Struktura programa i poveznica s mjerama učinaka
 - Vrste i pravna osnova PPB-a
 - Opći ciljevi
 - Upotreba informacija o učincima
 - Izazovi
- III. Sljedeći koraci za pripremu proizvoda znanja PPBWG-a na temelju rezultata Ankete**

Osnovne informacije o Anketi o PPB-u

- Radna skupina BCOP-a za planiranje proračuna prema programima i učincima (PPBWG) omogućava sudjelovanje zemalja članica PEMPAL-a u anketama o planiranju proračuna prema programima i učincima (PPB) na temelju anketa za zemlje članice OECD-a, koji je dugogodišnji suradnik BCOP-a (uključujući Radnu skupinu OECD-a posvećenu učinku i rezultatima)
- Ovo je treći krug ankete o PPB-u za zemlje članice PEMPAL-a od 2016. (dodatna anketa o dubinskim analizama rashoda provedena je 2020. na temelju Ankete OECD-a o dubinskim analizama rashoda)
- Sudjelovanje u anketi pridonosi ostvarenju sljedećih ciljeva BCOP-a/PPBWG-a:
 1. pružanjem podataka o stanju reformi planiranja proračuna prema programima i učincima u zemljama članicama PEMPAL-a
 2. omogućavanjem zemljama članicama PEMPAL-a da prate svoj napredak tijekom vremena
 3. omogućavanjem regionalne (među zemljama članicama PEMPAL-a) i međunarodne usporedbe (sa zemljama članicama OECD-a)
 4. širenjem međunarodno usporedivih podataka o praksama planiranja proračuna u zemljama članicama PEMPAL-a

Proces provođenja Ankete

- Rezultati prethodnog kruga ankete o planiranju proračuna prema učincima koju je 2019. proveo BCOP u zemljama članicama PEMPAL-a u odnosu na rezultate zemalja članica OECD-a dostupni su u BCOP-ovom proizvodu znanja [Planiranje proračuna prema učincima i dubinske analize rashoda u zemljama članicama PEMPAL-a: prakse, izazovi i preporuke.](#)
- Anketa zemalja članica OECD-a za 2024. pokrenuta je 2023., a OECD je još uvijek u procesu finalizacije postupka i izvještaja te ankete.
- Anketa za zemlje članice PEMPAL-a pokrenuta je u ožujku/martu 2024., nakon prilagodbi i prijevoda, uz napomenu da PPBWG prilagođava i proširuje upitnik i pojmovnik OECD-a kako bi se uzele u obzir specifičnosti zemalja članica PEMPAL-a, a pritom zadržala usporedivosti s rezultatima ankete OECD-a
- Do sada je 14 zemalja članica PEMPAL-a odgovorilo na Anketu o PPB-u iz 2024., pri čemu napominjemo da [pozivamo preostale zemlje da ispune Anketu](#) (a zemlje koje su je ispunile imaju vremena urediti svoje odgovore ako je potrebno) jer će biti otvorena do kraja travnja/aprila
- Rezultati Ankete temelje se na samoprocjeni zemalja

Rezultati Ankete uključeni u ovo izlaganje

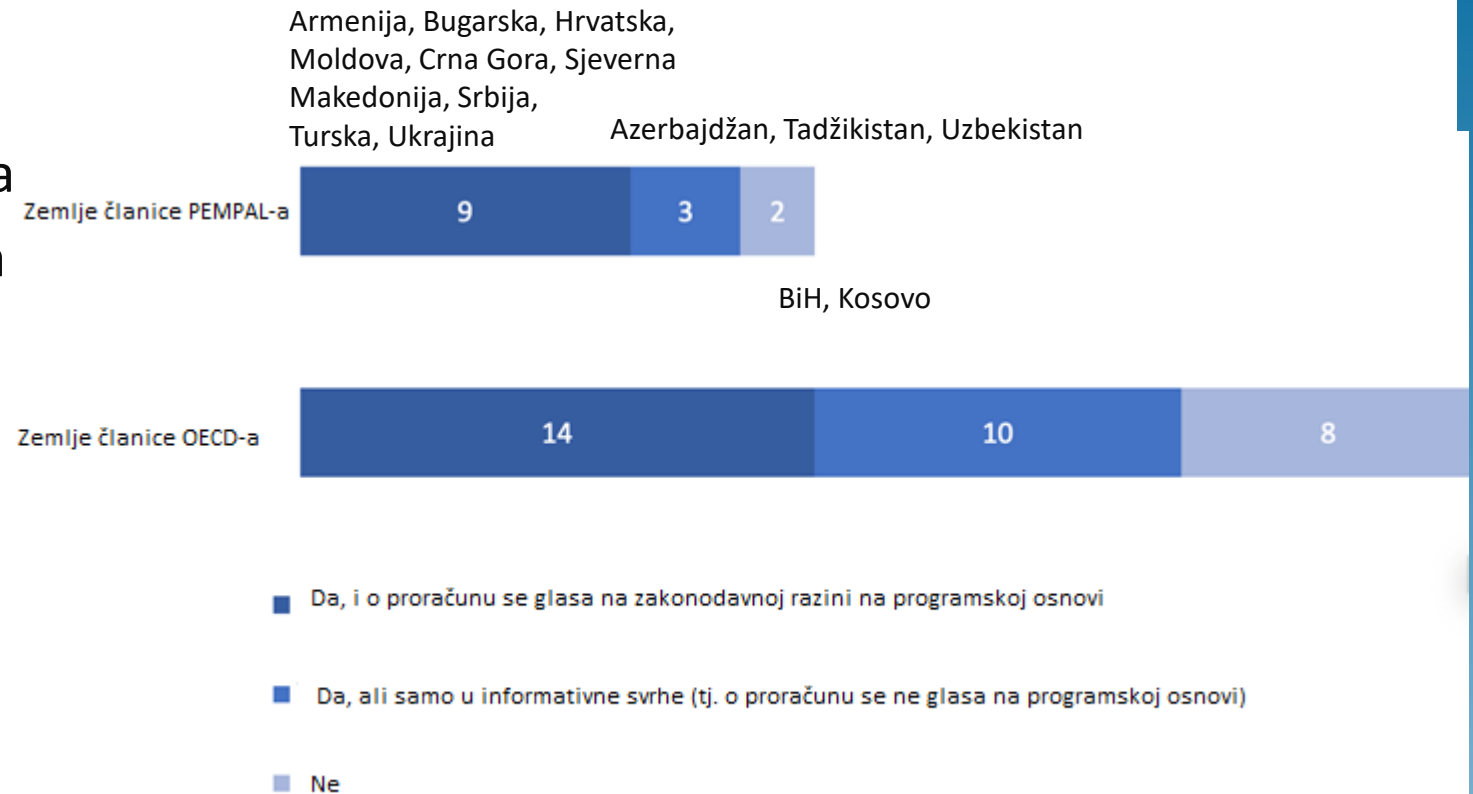

Anketa iz 2016.	Anketa iz 2019.	Anketa iz 2024.
Armenija	Armenija	Armenija
		Azerbajdžan
Bjelarus	Bjelarus	
Bosna i Hercegovina	Bosna i Hercegovina	Bosna i Hercegovina
Bugarska	Bugarska	Bugarska
Hrvatska	Hrvatska	Hrvatska
Gruzija	Gruzija	
	Kazahstan	
Kosovo	Kosovo	Kosovo
Kirgistan	Kirgistan	
Moldova	Moldova	Moldova
		Crna Gora
		Sjeverna Makedonija (anketa nije u potpunosti dovršena)
Rusija	Rusija	
Srbija	Srbija	Srbija
Ukrajina	Ukrajina	Ukrajina
		Tadžikistan
		Turska
Uzbekistan	Uzbekistan	Uzbekistan

- Preliminarni rezultati Ankete o PPB-u iz 2024. koji su ovdje predstavljani uključuju 14 zemalja članica PEMPAL-a koje su do sada ispunile anketu
- Upućivanje na prakse/trendove OECD-a u ovom izlaganju temelji se na OECD-ovom predstavljanju zbirnih preliminarnih rezultata sa sastanka Radne skupine OECD-a posvećene učinku i rezultatima održanog u veljači/februaru 2024.

Prakse planiranja proračuna prema programima

- Od 14 zemalja članica PEMPAL-a, njih 12 uvelo je planiranje proračuna prema programima, a u 9 od tih zemalja proračun se usvaja u programskom formatu. To je veći udio u usporedbi sa zemljama članicama OECD-a.
- Preporučena je dobra praksa OECD-a da se informacije o učinku povežu sa strukturom planiranja proračuna prema programima jer to pomaže u usklađivanju javne potrošnje s prioritetima vlade i povećava transparentnost i odgovornost.

Prakse planiranja proračuna prema učincima

- U 11 od 14 zemalja članica PEMPAL-a postoje aspekti učinaka u planiranju proračuna, u usporedbi s 85 % zemalja članica OECD-a.
- Za 8 zemalja članica PEMPAL-a obvezno je za sve rashode i proračunske korisnike. U odnosu na to, u 85 % zemalja članica OECD-a uvedeno je planiranje proračuna prema učincima; uglavnom je obvezno za sve proračunske korisnike, što je preporučena dobra praksa.

Struktura programa i poveznice s učincima

- Za 75 % zemalja članica OECD-a ciljevi učinaka postavljeni su na razini programa, u skladu s dobrim praksama
- Za većinu zemalja članica PEMPAL-a koje su odgovorile na Anketu i uvele su planiranje proračuna prema programima ciljevi učinaka također su postavljeni na razini programa; za neke usto postoje ciljevi na dodatnim razinama
- Većina zemalja članica PEMPAL-a još uvijek ima prilično fragmentiranu programsku strukturu, uz napomenu da zemlje koje su nedavnije uvele/poboljšale svoje sustave PPB-a pojednostavnjuju svoje strukture

ZEMLJA	STRUKTURA PLANIRANJA PRORAČUNA PREMA PROGRAMIMA	POVEZIVANJE CILJEVA UČINAKA S PROGRAMSKOM STRUKTUROM
Hrvatska	23 glavna programa; 169 programa i 1747 potprograma/aktivnosti	na razini programa
Crna Gora	12 glavnih programa, 105 programa, 224 potprograma i 563 aktivnosti	na razini programa
Sjeverna Makedonija	12 vladinih programa, 132 programa, 350 potprograma	na razini programa; na dodatnoj razini programske strukture
Srbija	108 programa, 586 potprograma i 397 projekata	na razini programa
Azerbajdžan	25 programa, 51 potprogram i 163 programa (NAPOMENA: to je za ukupno 16 % proračunskih rashoda)	na razini programa
Bugarska	56 područja politike, 21 funkcionalno područje, 1 područje i 196 proračunskih programa. Osim toga, 4 funkcionalna područja i 8 programa za Narodnu skupštinu te 5 funkcionalnih područja i 8 programa za pravosuđe.	na razini programa; na dodatnoj razini programske strukture
Armenija	168 programa, 857 aktivnosti	na razini programa
Moldova	41 proračunski program, 210 potprograma i 551 aktivnost	na dodatnoj razini programske strukture, a ne na razini programa
Turska	68 programa, 265 potprograma, 1024 aktivnosti.	na razini programa
Uzbekistan	/ (očekuje se da će početi 2025.)	nije povezano sa strukturom proračuna
BiH	/ (očekuje se da će početi 2025.)	
Kosovo	/	
Tadžikistan	/	
Ukrajina	495 proračunskih programa s dodatnim radnjama/mjerama za svaki program	na razini programa; na dodatnoj razini programske strukture

Vrste i pravne osnove PPB-a

Prezentacijski pristup. Informacije o učinku (bez obzira na to jesu li povezane s programskom strukturom ili se pružaju bez programske strukture) prezentirane su uz dokumente o planiranju proračuna ili druge vladine dokumente, ali su uključena kao pozadinske informacije za odgovornost i dijalog sa zakonodavcima i građanima o pitanjima javne politike i smjeru vlade. Informacije o učincima ne igraju značajnu ulogu pri donošenju odluka o dodjeli sredstava niti su namijenjene za to.

Pristup informiran podacima o učincima. Informacije o učincima igraju ulogu u odlukama o rashodima, međutim, resursi su neizravno/indirektno povezani ili s predloženim budućim učincima ili ostvarenim učincima. Učinci i razine financijskih sredstava nisu automatski povezani. Važnost informacija o učincima za odluku o dodjeli sredstava ovisi o konkretnim okolnostima.

Pristup učinaka rukovodstva. Upotreba sustava informacija o učinku razvijenog u kontekstu procesa planiranja proračuna primarno kao alat za upravljanje učinkom i odgovornost za učinak na razini organizacije i rukovodstva, umjesto kao primarnog alata za dodjelu sredstava.

Izravno planiranje proračuna prema učincima. Postoje izričite poveznice između dodjele proračunskih sredstava i jedinica učinaka. Financiranje se izravno/direktno temelji na ostvarenim rezultatima. Odobrena se sredstva tako mogu temeljiti na formuli/ugovoru s konkretnim pokazateljima učinaka ili aktivnosti.

- **Sve zemlje članice PEMPAL-a koje su ispunile Anketu svoj PPB opisuju kao PPB utemeljen na učinku;** osim Armenije koja navodi prezentacijski pristup i Azerbajdžan koji navodi pristup učinaka rukovodstva. Međutim, s obzirom na druge odgovore u Anketi, čini se vjerojatnim da je u nekim zemljama došlo do pogrešne kategorizacije; to će biti pojašnjeno u čišćenju podataka.
- Većina zemalja članica OECD-a svoj pristup opisuje kao utemeljen na učinku.
- **Pravna osnova za PPB u zemljama članicama PEMPAL-a s vremenom je ojačala.** 11 od 12 zemalja članica PEMPAL-a koje provode PPB imaju pravnu osnovu u obliku organskog zakona o proračunu, a u većini slučajeva i dodatne smjernice. Osnovu u slučaju Azerbajdžana predstavlja predsjednička uredba.

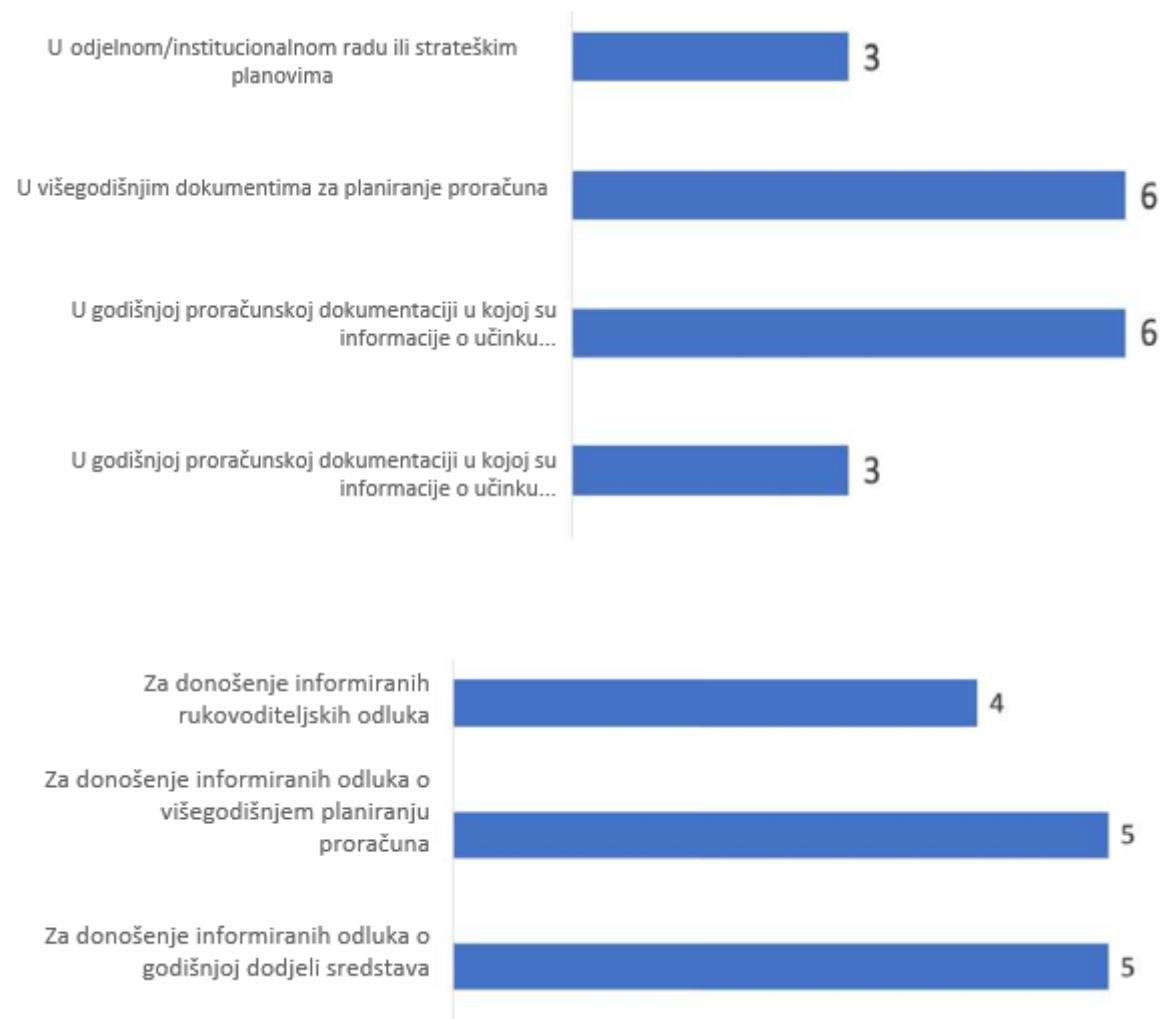
Ciljevi PPB-a

- Četiri glavna cilja PPB-a jednaka su onima u zemljama članicama OECD-a, međutim, **glavno je očekivanje zemalja članica PEMPAL-a odgovornost**, koja je na 4. mjestu za zemlje članice OECD-a

Upotreba informacija o učincima

- **Informacije o učinku uglavnom su prikazane u prilogu proračunu.** Glavni prijedlog o tome kako poboljšati upotrebu u zemljama članicama OECD-a i PEMPAL-a jest da se poboljša način predstavljanja informacija o učinku.
- **Informacije o učincima počele su se koristiti za donošenje odluka o raspodjeli resursa u 5 zemalja članica PEMPAL-a.**
- **Učinkovit angažman parlamenta, parlamentarnih ureda za proračun i sektorskih odbora može se poboljšati,** posebno u zemljama članicama PEMPAL-a. Samo nekoliko zemalja članica PEMPAL-a navodi diskusije u parlamentu, a parlament ima veću ulogu u zemljama članicama OECD-a.
- **Prijavljeni broj pokazatelja uvelike varira,** od 200 do više od 5000, međutim, potrebno je daljnje čišćenje podataka.

Izazovi PPB-a

GLAVNI IZAZOVI U ZEMLJAMA ČLANICAMA PEMPAL-a	GLAVNI IZAZOVI U ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a
Nedostatak resursa (npr. vremena, osoblja)	Nedostatak utjecaja na odluke o proračunu
Nedostatak utjecaja na odluke o proračunu	Nedostatak osposobljavanja za osoblje u pogledu informacija o učinku
Loša kvaliteta informacija/podataka o učinku	Nedostatak kulture učinaka u javnom sektoru
Preopterećenost informacijama (tj. prikazano je previše informacija)	Preopterećenost informacijama (tj. prikazano je previše informacija)
Nedostatak okvira za mjerenje utjecaja planiranja proračuna prema učincima	Nije visok prioritet za vladu i/ili parlament
Nedostatak osposobljavanja za osoblje u pogledu informacija o učinku	Nedostatak relevantnog znanja ili tehničke stručnosti
Nedostatak kulture učinaka u javnom sektoru	Loša kvaliteta informacija/podataka o učinku
Neodgovarajuća informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	Nedostatak informacija/podataka o učinku

- **Izazovi su slični onima u zemljama članicama OECD-a**, uz napomenu da zemlje članice PEMPAL-a smatraju da su izazovi povezani s ranijim fazama provedbe PPB-a veći.
- U usporedbi s 2016. i 2019., zemlje članice PEMPAL-a svjesnije su izazova povezanih s utjecajem na odluke o proračunu i kvalitetu informacija o učinku.

Sljedeći koraci

- ❖ **Molimo preostale zemlje** (Albaniju, Gruziju, Kazahstan, Kirgisku Republiku i Rumunjsku) **da ispune Anketu do kraja travnja/aprila**. Ako vam je potrebno ponovno poslati poveznicu na Anketu i informacije ili imate bilo kakvih pitanja, obratite nam se na ovom sastanku ili e-poštom (ncarsimamovicvuk@worldbank.org)
- ❖ Ako bilo koja od zemalja koja je već ispunila Anketu želi urediti svoje rezultate, neka to učini i obavijesti nas e-poštom (ncarsimamovicvuk@worldbank.org).
- ❖ Nakon završetka prikupljanja podataka iz Ankete, resursni tim BCOP-a dovršit će detaljniju analizu podataka i može se obratiti ispitanicima ankete u slučaju bilo kakvih pitanja/nedosljednosti u odgovorima na anketu (u svibnju/maju)
- ❖ Resursni tim BCOP-a i vodstvo PPBWG-a zatim će pripremiti kratki proizvod znanja s rezultatima Ankete o PPB-u kako bi se prikazali trendovi u zemljama članicama PEMPAL-a tijekom godina i kako bi se usporedili s postojećim praksama u zemljama članicama OECD-a nakon što se završe i objave rezultati ankete OECD-a.

HVALA!

